

انقلاب اسلام‌پریش: چالش بر نظریه‌های انقلاب

عنوان: انقلاب اسلامی ایران چالشی بر نظریه‌های انقلاب

نویسنده: عباس ایمان پور، زیبا اکبری

تهران: ۱۳۸۷

ناشر: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۲۲۰ صفحه

دکتر احمد پیشه‌ور - عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکز

ویژه‌ای در تحولات سیاسی فائل شده است و در باب سازماندهی و رهبری توده‌ها و ویژگی آنها، تحلیل‌های گوناگون روان‌شناسانه، جامعه‌شناسانه، سیاسی و تحلیل ترکیبی ارائه داده است.

در فصل آخر نیز نویسنده به ارائه‌ی ضعف‌ها و کاستی‌های رهیافت‌ها و نظریات مطرح شده در باب انقلاب اسلامی می‌پردازد و در نهایت به نقش رهبری امام خمینی در شکل‌گیری انقلاب اسلامی اشاره می‌کند و در آخر کتاب نیز به نتیجه‌گیری پرداخته است.

نقد و بررسی

۱- نویسنده در صفحه ۱۴ می‌نویسد: هدف پژوهش حاضر بازخوانی تحلیل‌های موجود و ارائه‌ی تبیین جدید از انقلاب اسلامی است ولی تحلیل جدیدی ارائه نمی‌کند.

۲- در همان صفحه ۱۴ نویسنده آورده است: هیچ کدام از این رهیافت‌ها تحلیل جامع و مانعی درباره‌ی انقلاب اسلامی به دست نمی‌دهند... معمولاً جامع و مانع را برای بیان «تعریف» به کار می‌برند، به نظر نمی‌رسد مانع بودن برای تحلیل ضروری باشد.

۳- جملات نامفهوم (که به دلیل عدم رعایت نگارش فنی است) در تمامی کتاب به چشم می‌خورد. این‌گونه نگارش در همان پیش‌گفتار خود را نشان می‌دهد.

۴- مؤلف در ارائه‌ی ریز عناوین بیش از حد لازم نگارش اختصاری را به کار گرفته است. لذا مباحث کتاب با وجود اینکه از اهمیت زیادی برخوردارند، ناقص مانده‌اند.

۵- با وجودی که هدف پژوهش بازخوانی تحلیل‌ها و تبیین جدیدی از انقلاب اسلامی است و از فصول سوم به بعد چنین برمی‌آید که مؤلف قصد دارد انقلاب اسلامی را تبیین نماید، باز هم عمده‌ی مطالب سه فصل آخر را به تبیین دیدگاه‌های مختلف اختصاص داده است.

کتاب انقلاب اسلامی ایران چالشی بر نظریه‌های انقلاب، از پنج فصل تشکیل شده است فصل اول کلیات و مفاهیم، فصل دوم سیری در نظریه‌های انقلاب، فصل سوم شامل نظریه‌های مطرح شده درباره‌ی انقلاب اسلامی ایران، فصل چهارم مروری بر نظریه‌های رهبری و فصل پنجم نیز نقدی بر نظریه‌های انقلاب و تأکید بر نقش رهبری می‌باشد و در هر فصل نیز به موضوعات مرتبط با انقلاب پرداخته شده است. نویسنده هدف از نوشتن کتاب را بازخوانی تحلیل‌های مرتبط با انقلاب و ارائه‌ی تبیین جدیدی از انقلاب اسلامی می‌داند و در تبیین انقلاب از یک رویکرد جدید و بدیع استفاده می‌کند تا چالشی در برابر نظریه‌های انقلاب اسلامی ایجاد کند.

نویسنده در فصل اول (تعاریف و مفاهیم انقلاب) به بررسی و تعریف واژه‌ی انقلاب، مفاهیم و ویژگی‌های آن پرداخته است و تعریف انقلاب را به چند بخش تقسیم می‌کند: براساس نیت، پیامدها و مدل سیاسی، سپس به ویژگی‌های انقلاب پرداخته و در آخر نیز به گونه‌شناسی نظریات انقلاب می‌پردازد.

در فصل دوم سیری در نظریه‌های انقلاب نویسنده به توضیح و تفسیر مهم‌ترین و معروف‌ترین نظریات انقلاب‌ها و تئوری انقلاب مارکس پرداخته و سعی کرده تا جغرافیای فکری آنها را به نمایش بگذارد و همچنین به نقد نظریات مارکس، هانتینگتون، تیلی، تولویکل و... می‌پردازد.

در فصل سوم که درباره‌ی نظریات مطرح شده درباره‌ی انقلاب اسلامی ایران است، نویسنده به نظریه‌ها و رهیافت‌های مطرح شده در خصوص تحلیل انقلاب اسلامی ایران می‌پردازد و از دیدگاه‌های ساختارگرایی، کارکردگرایی و... آن را بررسی می‌کند.

در مروری بر نظریه‌های رهبری، نویسنده برای نقش رهبری اهمیت